WERELD BURGER

wereldnieuws in zakformaat

BELGIE - BELGIQUE
8500 KORTRIJK 1
AFDELING 2
4/1132

JAARVERSLAG 2011

Wereldburger is een driemaandelijkse uitgave van Wereldsolidariteit
Wereldsolidariteit vzw - Haachtsesteenweg 579, 1030 Brussel
14de jaargang • juli - augustus - september 2012 • Afgiftekantoor Kortrijk 1 • afdeling 2 • erkenning P309504

wereld solidariteit

in deze krant

Deze Wereldburger is tevens het jaarverslag 2011. Het is onmogelijk om alle acties en projecten op deze bladzijden samen te vatten. Je krijgt een bloemlezing van de activiteiten in Noord en Zuid.

KOM OP VOOR GEZONDHEID WERELDWIJD p 4

SOLIDARITEIT IN BEELD p 6

AFRIKA p 8

AZIË p 12

WERELDSOLIDARITEIT IN CIJFERS p 16

LATIJNS-AMERIKA p 20

INTERNATIONAAL POLITIEK WERK p 24

SCHONE KLEREN CAMPAGNE p 28

WERELDBURGERS IN DE KIJKER p 30

De Wereldburger wordt gesubsideerd door DGD,
gedrukt op chloorvrij papier, in het meest economische formaat en verzonden op de goedkoopste manier.

Wereldsolidariteit in jouw regio:

- Antwerpen - Zofia Mezeyova
  Tel: 03 220 12 09 - zofia.mezeyova@acw.be
- Kempen - Hilsande Sels
  Tel: 014 40 31 60 - hilsande.sels@acw.be
- Mechelen - Marlise Beckers
  Tel: 015 29 25 52 - marlise.beckers@acw.be
- Brussel - Jacques Vanderborght
  Tel: 02 557 87 64 - jacques.vanderborght@acw.be
- Leuven - Maarten Milloen
  Tel: 016 29 81 28 - maarten.milloen@acw.be
- Limburg - Jeroen Dries
  Tel: 011 29 08 08 - jeroen.dries@acw.be
- Zuid-Oost-Vlaanderen - Maggy Demasure
  Tel: 055 23 79 02 - maggy.demasure@acw.be
- Waas en Dender - Tom Van Lierde
  Tel: 03 760 13 68 - tom.vanlierde@acw.be
- Gent/Eeklo - Herman Peeters
  Tel: 09 269 96 69 - herman.peeters@acw.be
- Brugge - Mia Vandenberghe
  Tel: 050 44 43 33 - mia.vandenberghe@acw.be
- Oostende-Westhoek - Ellen Lingier
  Tel: 059 55 25 73 - ellen.lingier@acw.be
- Midden en Zuid-West-Vlaanderen
  Tel: 056 23 37 00 - m.z.west.vl@acw.be

Wereldsolidariteit is het resultaat van de kracht van mensen samen in Noord en Zuid.
Dat geldt ook voor de samenstelling van deze krant, het resultaat van samenwerking tussen de verschillende diensten, continentcellen en coöperanten. Hun namen vind je bij de respectievelijke artikels.

Foto's
Cover: Jan Franco
Andere: Wereldsolidariteit, tenzij anders vermeld bij de foto.

Eindredactie
Nele Cosyns

Lay-out en druk
Gevaert Graphics

Verantwoordelijke uitgever:
Andre Kiekens
Haachtsesteenweg 579
1030 Brussel

Wereldsolidariteit dankzij jouw steun op nummer: BE96 7995 5000 0005 - BIC GKCCBEBB

Wereldsolidariteit in Noord en Zuid is mogelijk dankzij de steun van:

191 landen ondertekenden een akkoord om tegen 2015 de armoede in de wereld te halveren. Voer samen met de Vlaamse Noord-Zuidbeweging actie om de politici aan hun belofte te herinneren én de lat hoger te leggen. Armoede moet de wereld uit!
www.detijdloopt.be

Beste wereldburger,

Je hebt ons jaarverslag van 2011 in de hand. Aangezien het onmogelijk is om in één krant een volledig overzicht te geven van wat er allemaal gebeurde in een jaar, proberen we telkens vanuit een bepaalde invalshoek accenten van onze werking voor te stellen. Deze keer is **de rode draad "synergie"**. Of zeg maar: door samenwerking je doelen beter bereiken. Het is een bewuste strategie van Wereldsolidariteit, die we zowel in het Noorden als in het Zuiden proberen waar te maken. In dit jaarverslag kan je lezen **hoe die samenwerking tussen partners in het Zuiden tot mooie resultaten leidde**, met concrete voorbeelden uit Benin, de Dominicaanse Republiek en Bolivia. Ook kan je nog even nagenieten van een prachtig resultaat van samenwerking over grenzen heen: op 16 juni werd de conventie voor huispersoneel eindelijk realiteit. Een hoogtepunt na 25 jaar strijd.

Maar ook in onze Noordwerking werpt deze strategie van synergie haar vruchten af. In 2011 gaven we de start aan een brede campagne "**kom op voor gezondheid wereldwijd**", samen met CM, Kazou, OKRA, Ziekenzorg cm en hun Waalse tegenhangers. Het bracht een ongeziene samenwerking met heel wat nieuwe netwerken en mooie resultaten teweeg, zoals o.a. blijkt uit het interview met CM-medestanders uit de regio Mechelen-Turnhout. Samen met een gelijkaardige campagne aan socialistische zijde (FOS-socialistische solidariteit) slagen we er ook in om verschillende belangrijke netwerken rond gezondheidszorg (Masmut, Be-Cause Health, Actieplatform gezondheid en solidariteit), **dezelfde visie en beleidspunten voor betere toegang tot gezondheidszorg te delen**, zoals het belang van de rol van mutualiteiten en andere sociale bewegingen in de uitbouw van gezondheidszorg. Mede door deze nauwe samenwerking vinden we deze visie ook later terug in de beleidsnota van de Minister van Ontwikkelingssamenwerking Magnette.

Bij ons financieel jaarverslag stel je vast dat we vandaag niet minder dan 26 structurele overeenkomsten hebben rond medefinanciering van onze programma's. Ook dat is synergie: **middelen samen leggen om zo efficiënter te werken!** Kortom, van deze strategie gaat kracht uit, deze werkwijze geeft resultaat. Maar het vraagt telkens om een bewuste keuze: het gezamenlijk belang en effect op de langere termijn boven het eigenbelang en het korte gewin stellen. Het vraagt ook om diplomatie: met geduld, overtuigingskracht en participatie processen opzetten. Want **"Alleen ga je sneller, maar samen loop je verder"**.

Deze werkwijze, eigen aan de geschiedenis van de Christelijke Arbeidersbeweging, dragen we samen met jullie uit in onze internationale werking. Hopelijk heeft de moeilijke periode waar we als beweging doorgaan niet als effect dat we met onze organisaties terug op onszelf plooien. Wij geloven dat dit jaarverslag kan overtuigen om voor ons model van synergie te blijven gaan. Misschien zijn het zelfs onze vrienden en partners uit de Zuidnetwerken die we samen hebben opgebouwd, die ons vandaag kunnen overtuigen om meer dan ooit te blijven samenwerken. De vele private schenkers die we vandaag tellen, tonen alvast hun trouw aan en geloof in ons ontwikkelingsmodel.

Wereldsolidariteit dankt je van harte en blijft rekenen op jouw solidariteit en medewerking.

Andre Kiekens, Algemeen Secretaris Wereldsolidariteit

De campagne,

een tussenstand

In 2011 voerde Wereldsolidariteit het eerste jaar van de campagne 'kom op voor gezondheid wereldwijd', samen met CM, Kazou, OKRA en Ziekenzorg cm. Nodig, want elke dag sterven 30.000 kinderen aan ziekten die eigenlijk perfect te voorkomen zijn. Overal ter wereld willen ouders hun kinderen op handen dragen. Alleen ontbreekt het ouders in het Zuiden vaak aan middelen. Toch blijven ze niet bij de pakken zitten, maar nemen ze hun lot in eigen handen. Zij verdienen onze steun.

De feiten

Wereldwijd hebben 2,5 miljard mensen geen toegang tot basisgezondheidszorg en sterven zo'n 1.000 vrouwen per dag aan de complicaties tijdens de zwangerschap of bevalling. Elk uur sterven meer dan 1.000 kleine kinderen. Doden die niet hoeven. Hoe kan dat? Omdat ouders de dokter of de medicijnen niet kunnen betalen, omdat gezondheidscentra te ver zijn. Maar ook omdat overheden gezondheid niet als prioriteit zien.

Het goede nieuws

Het goede nieuws is dat mensen zich verenigen en **hun gezondheid zelf in handen nemen**. Door ziekenfondsen op te richten. Betaalbare geneesmiddelen aan te bieden. Te zorgen voor een ziekteverzekering en toegankelijke gezondheidszorg. Ook voor arme en kwetsbare mensen.

De partners van Wereldsolidariteit die werken rond gezondheidszorg werden in deze campagne dan ook in de kijker gezet, want het kan wel degelijk anders. Het is niet enkel kommer en kwel, **dagelijks worden ook duizenden levens van baby's en moeders gered!**

De campagne-eisen

Samen met CM, Kazou, OKRA en Ziekenzorg cm voerde Wereldsolidariteit campagne met een duidelijke politieke boodschap en petitie-actie, zowel in Vlaanderen als Wallonië. Om beleidsmakers in Noord en Zuid onder druk te zetten om een degelijk gezondheidsbeleid uit te werken, in samenwerking

met sociale bewegingen en ziekenfondsen in hun land. Onze eisen aan de Belgische Eerste Minister en Minister van Ontwikkelingssamenwerking: een verhoging van het budget ontwikkelingssamenwerking bestemd voor gezondheidszorg wereldwijd; een vraag aan beleidsmakers in Noord en Zuid om samen met mutualiteiten een beleid uit te werken waar iedereen toegang heeft tot gezondheidszorg en een dringende eis om levensnoodzakelijke geneesmiddelen wereldwijd beschikbaar en betaalbaar te maken.

De eerste resultaten

In het voorjaar 2011 was de campagne al goed zichtbaar op verschillende fora: een topper van een Internationale Week met gasten uit verschillende landen, een gesmaakte actie op de Wereldgezondheidsdag en talloze regionale en plaatselijke activiteiten. Allemaal met een hart voor het Zuiden! **We bereikten in België ruim 85.000 mensen met de campagne**, 26.103 mensen ondertekenden in 2011 de politieke eisen van de campagne. In Vlaanderen organiseerden een 800-tal groepen een fondsenwervende activiteit. Uitschieters waren Ziekenzorg en Kazou die eigen materiaal, een website en spelen ontwikkelden die nauw aansloten bij het thema. Op de Kazoukampen werden 50.000 ziekenhuisbandjes verdeeld. CM zette ook sterk in op het politieke werk van de campagne. Deze resultaten zijn **slechts een tussenstand, want ook in 2012 wordt nog volop campagne gevoerd**.

Jaklien Broekx

Peeters en Pichal houdt een pleidooi voor gezonde werkomstandigheden in Bangladesh

Wereldsolidariteit kwam in 2011 regelmatig in de media. Met een uitschieter in december 2011. Radiomaker Sven Pichal, van het veelbeluisterde programma Peeters & Pichal, maakte een reportagereeks '**Made in Misery**' van 5 uitzendingen over de kledingindustrie in Bangladesh. I.s.m. Wereldsolidariteit en haar partnerorganisaties. Pichal hield ook een blog bij op de veelbezochte site van Vacature. Zowel in de reportagereeks als op de blog hield de journalist een pleidooi voor vakbonden en gezonde werkomstandigheden. Nét in de periode dat in België de maatschappelijke geloofwaardigheid van vakbonden sterk onder druk kwam te staan n.a.v. de algemene staking.

© Dominique Devliegere

2011: Solidariteit in beeld

Op 7 april 2011, Wereldgezondheidsdag, werd de campagne “kom op voor gezondheid wereldwijd” gelanceerd. Met een “**bed-in for health**” in 7 ziekenhuizen in Vlaanderen en op 6 andere plaatsen in Brussel en Wallonië. Mensen werden er aangesproken over de campagne en aangemoedigd om de petitie te ondertekenen. Deze verschillende acties kwamen uitgebreid aan bod in de regionale media.

Van 2 tot 13 mei 2011 waren **15 gasten uit het Zuiden te gast in België**. Vertegenwoordigers van partners uit Bangladesh, de Filipijnen, Indonesië, Benin, Guinee, R.D.Congo, Mali, Senegal en Haïti trokken door Vlaanderen en Wallonië met hun boeiende verhalen. Over de situatie m.b.t. gezondheidszorg in hun land alsook over de manier waarop zij met hun beweging toegang tot gezondheidszorg organiseren, ook voor de allerarmsten. Tegelijkertijd hadden ze de gelegenheid om de situatie in België te leren kennen.

Op 10 mei 2011 organiseerde Wereldsolidariteit een **politiek seminarie** in het Parlement rond het belang van mutualiteiten in de uitbouw van gezondheidszorg. Dit was slechts één van de activiteiten van het politieke lobbywerk rond dit thema, dat Wereldsolidariteit samen met andere partners uitwerkt, zoals campagnepartner CM uiteraard, maar ook met de netwerken “Actieplatform gezondheid en solidariteit”, MASMUT en Be-Cause Health. Al dat lobbywerk werpt in 2011 alvast enkele vruchten af. Zo staat in de beleidsnota van Minister van Ontwikkelingssamenwerking Magnette te lezen dat gezondheidszorg een prioriteit blijft binnen de Belgische ontwikkelingssamenwerking en dat men daarbij ook structureel steun zal blijven verlenen aan mutualiteiten.

In 2011 lanceerden we ook twee nieuwe concepten voor fondsenwerving: de actie "d**oe de fruitshake**" en het label **"Hart voor het Zuiden**", dat op elke fondsenwervende activiteit van toepassing is. De fruitshake kende alvast succes: in heel Vlaanderen werden ongeveer 450 fruitshakes georganiseerd, in alle mogelijke formules. Daarnaast werden ook nog ongeveer 350 andere fondsenwervende activiteiten "met een Hart voor het Zuiden" georganiseerd, zoals fiets- en wandeltochten, motor- of loopwedstrijden, enz… Nog eens bedankt aan iedereen die zijn/haar Hart voor het Zuiden liet zien in 2011!

Jongerenorganisatie Kazou ging meteen aan de slag met de campagne in 2011 en werkte heel wat eigen materiaal uit dat de monitoren op de **zomerkampen van Kazou** konden gebruiken om het thema op een leuke manier aan te brengen bij zowel jonge als oudere kinderen. De ontwikkelde spelen werden op minstens 200 kampen gebruikt en ook de ziekenhuisbandjes kenden erg veel succes.

En zoals de vorige jaren, drukte Wereldsolidariteit ook in 2011 haar stempel op het wereldmuziekfestival "Mano Mundo" in Boom. Op 11 mei bracht presentator Sven Pichal de campagne onder de aandacht vanop het Wereldsolidariteitpodium, samen met Emma en Jonathan van de Alliance of Health Workers uit de Filipijnen. En vrijwilligers verzamelden die dag **meer dan 3000 handtekeningen** bij de festivalgangers.

Nele Cosyns

Wetten in je eigen taal

De grote meerderheid van de bevolking in Benin kent de inhoud van het personen- en familierecht van 2004 nog altijd niet. In 2011 werkten drie partners in Benin samen om werknemers uit de informele sector te informeren over hun rechten.

Steeds vaker slaan partners van Wereldsolidariteit de handen in mekaar om gemeenschappelijke problemen beter aan te pakken. Enkele van onze partners in Benin (MODES, FUNTRAT en MTC) stelden vast dat hun doelgroepen een erg beperkte kennis hebben van hun sociale rechten en besloten samen te werken om hen **bewust te maken van de meest essentiële informatie uit het wetboek**.

Even kennismaken…

MODES (Mouvement ouvrier pour le développement économique et social) is een ngo die initiatieven van en voor werknemers ondersteunt. Daarbij richt MODES zich vooral tot vrouwen. Hun uiteindelijke doel is om extreme armoede tegen te gaan.

FUNTRAT (Fédération des unions nationales des travailleurs de la terre) is een vakbondsfederatie die aangesloten is bij de vakbondskoepel CGTB (Confédération générale des travailleurs du Bénin). FUNTRAT lanceert bewustmakingscampagnes, pleit bij overheden op verschillende niveaus voor de rechten van landarbeiders en voor de toegang van haar leden (zowel mannen als vrouwen) tot landbouwgrond. Tenslotte

organiseert FUNTRAT ook opleidingen voor haar leden.

MTC (Mouvement des travailleurs Chrétiens) verenigt volwassen werknemers en pakt sociale onrechtvaardigheid op allerlei manieren aan. Vooral kwetsbare personen zoals vrouwen, weeskinderen en ongeschoolde kinderen vormen de doelgroep van deze beweging. Zo werkt MTC o.a. aan alfabetisering en voorziet ze allerlei opleidingen voor kleine zelfstandigen, ambachtslieden en ongeschoolde kinderen.

Een onverstaanbaar wetboek

Zeven van de tien landen die het hoogste percentage analfabeten onder hun volwassen bevolking heeft, liggen in West-Afrika. Met een **alfabetiseringsgraad van amper 42%** hoort ook Benin daarbij[1].

Eén van de problemen met het wetboek, is dat dit in het Frans is opgesteld. Aangezien de bevolking vooral verschillende plaatselijke dialecten spreekt zoals het Fon, het Yorube, het Mina, het Goun, het Bariba of het Dendi, zijn de **wetten dus voor velen onverstaanbaar**.

Het personen- en familierecht telt maar liefst 1.031 artikels. Hierin staan o.a. de wettelijke bepalingen met betrekking tot de familienaam, de burgerlijke stand, het huwelijk, de scheiding, de scheiding van goederen, huisvesting, opvolging en erfelijkheid. Aangezien het voor MODES, FUNTRAT en MTC onmogelijk was om alles in verschillende talen te laten vertalen, waren ze genoodzaakt om een selectie te maken. Ze hebben dan ook **gefocust op de artikels en hoofdstukken die hun doelgroepen direct aanbelangen**: de werknemers uit de informele sector.

Op weg naar de essentie

In 2011 kwamen de partners bij mekaar voor een workshop om te beslissen over welke artikels van het wetboek ze precies zouden gaan vertalen. Hierbij werden ze bijgestaan door een adviseur. Uiteindelijk werden de 29 meest essentiële artikels van het wetboek geselecteerd voor vertaling naar het Fon, het Yoruba en het Dendi. Er werden **1000 brochures aangemaakt in de verschillende talen** waarmee dan verder gewerkt kon worden.

Het startschot

Op 1 december 2011 hielden de drie organisaties een ceremonie naar aanleiding van de vertaalde artikels uit het personen- en familierecht. Dat dit een erg belangrijke aangelegenheid was, bleek onder meer door de aanwezigheid van meer dan 250 mensen waaronder een twintigtal van de geschreven pers, televisie en radio. Na deze plechtigheid kreeg elke organisatie een stapel brochures mee die verdeeld werden onder hun verschillende groepen zodat zij hiermee verder kunnen werken met hun leden. De informatie- en bewustmakingscampagnes die in de loop van 2012 gevoerd worden, hebben als doel om **doelgroepen in de steden en dorpen beter vertrouwd te maken met hun rechten**.

1. Bron PNUD

DYNAM lanceert
twee nieuwe mutualiteiten in Guinee

De regio Mamou in midden-Guinee telt 236.000 inwoners. Ondanks een hoge verstedelijkingsgraad woont bijna 80% van de bevolking op het arme platteland. Mutualiteiten dichtbij de bevolking zijn dus broodnodig. In 2011 ondersteunde onze partner DYNAM dan ook de opstart van twee nieuwe mutualiteiten in deze regio.

De missie van DYNAM bestaat erin om mutualiteiten in Guinee uit te bouwen. In 2010 steunde onze partner al 9 mutualiteiten die zowat 10.000 begunstigden uit Mamou en Kissidougou vertegenwoordigen. Timbo en Konkouré zijn zeer arme en landelijke gebieden waar weinig middelen zijn en waar de toegang tot transport, onderwijs en gezondheid allesbehalve vanzelfsprekend is.

Een mutualiteit in Timbo: en dat is één...

Timbo ligt op 50 km van Mamou en telt zo'n 13.000 inwoners. Er is wel een gezondheidscentrum, maar dat beschikt jammer genoeg niet over de uitrustingen die nodig zijn voor een kwalitatieve zorg: er is geen toegang tot stromend water - de patiënten en het personeel halen het water uit de omliggende waterputten! - geen verlichting en onvoldoende geneesmiddelen…

Dankzij DYNAM zijn er meer geneesmiddelen beschikbaar.

Een mutualiteit oprichten in die regio is **een teken van hoop voor de bevolking, maar ook voor het gezondheidscentrum**. Dat beweerde ook Issoumaël Camara, hoofd van het centrum: "*Ik wacht vol ongeduld op de mutualiteit en DYNAM om dit uitgeputte centrum wat zuurstof te geven. Ik word nostalgisch als ik aan de wederopstanding en de snelle veranderingen denk die het medisch centrum in Séré tegenwoordig kent, o.a. omdat het aangesloten is bij een door DYNAM gesteunde mutualiteit. Ik heb daar nog gewerkt voor ik naar Timbo overgeplaatst werd.*"

De mutualiteit in Timbo werd in juni 2011 opgericht. 186 gezinnen zijn intussen aangesloten, voor een totaal van 701 begunstigden. De eerste fase van sensibilisering van de lokale bevolking om zich aan te sluiten, alsook van de inning van de bijdragen werd afgerond in 2011. **DYNAM ondersteunt deze mutualiteit** door te helpen bij de administratie, met het financiële beheer, de onderhandeling van de tariefafspraken, enz… Op de eerste algemene vergadering eind 2011 werd meteen duidelijk wat de noden zijn. Zoals bijvoorbeeld fietsen om de bijdragen te innen en aan sensibilisering te doen in de districten, een motorfiets voor de verplaatsingen naar Mamou, een waterput bij het medisch

"Ik wacht vol ongeduld op de mutualiteit van DYNAM om dit gezondheidscentrum nieuw leven in te blazen"

centrum, zonne-energie… Die vragen werden voorgelegd aan DYNAM, de lokale overheid en het medisch centrum opdat elke partij haar verantwoordelijkheden zou opnemen. Met de steun van Wereldsolidariteit en de ngo Memisa, heeft DYNAM in 2012 intussen een zonne-energiecentrum opgestart en heeft ze fietsen en moto's bezorgd aan de mutualiteit zodat de animatoren makkelijk overal geraken. Dankzij de steun van CM Waas en Dender zijn er voldoende geneesmiddelen beschikbaar in het gezondheidscentrum.

Een mutualiteit in Konkouré: en dat is twee...

De mutualiteit Wally Dyama uit Konkouré ligt op 22 km van de stad Mamou en dekt twee districten met 13.075 inwoners. Ze werd op hetzelfde ogenblik opgericht als die in Timbo, met de steun van DYNAM. Zo'n 8.500 mensen wonen er in een straal van 10 km rond het gezondheidscentrum van Konkouré. Dat is de allereerste doelgroep van de mutualiteit. Eind 2011 telde de mutualiteit alvast 249 aangesloten gezinnen, met in totaal 1.304 begunstigden.

Net zoals in Timbo, is het hoofd van het gezondheidscentrum, Saliou Baldé **gerust in de toekomst van het centrum**, want eens de mutualiteit officieel erkend wordt, zal het centrum een ander gezicht krijgen, dat vertrouwen zal opwekken bij de bevolking.

Mooie vooruitzichten

Ondanks de context van armoede, een zwakke steun vanuit de overheid en de illegale verkoop van medicatie, **maakt DYNAM met haar professionele aanpak wel degelijk een verschil**. Het is belangrijk dat deze nieuwe initiatieven echt slagen, want de lokale bevolking wacht nog wat af op de eerste echte bewijzen vooraleer ze zich helemaal engageert. Dat is een uitdaging die DYNAM graag aanneemt in de komende maanden en jaren. Enkele vrouwen uit Timbo die zich reeds engageerden bij de mutualiteit, bevestigen de voorspelling van DYNAM en getuigen "*de vrouwen zullen zich in grote getale aanbieden als kandidaat voor de volgende mutualiteitsverkiezingen*."

Antoinette Maia

Een topjaar voor domestic workers

2011 was een topjaar voor vakbonden en sociale bewegingen die zich inlaten met de rechten van huisarbeidsters of domestic workers. Een hoogtepunt ook na meer dan 25 jaar volgehouden strijd voor de erkenning van huispersoneel. Er stond veel op het spel. Het ging niet alleen om de erkenning van en het respect voor arbeidsrechten. Die rechten moesten eerst nog vastgelegd worden. In juni 2011 was het dan zover: de regeringen, werkgevers en werknemers uit alle hoeken van de wereld hebben op de Conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) conventie 189 (C-189) goedgekeurd. Daarin wordt huisarbeid als specifieke arbeid erkend en worden arbeidsrechten voor huisarbeid(st)ers vastgelegd.

Maar wat ben je met rechten als je ze niet kan afdwingen of verdedigen? Wat ben je met een specifieke internationale conventie, als je daar als betrokken huisarbeidster in je dagelijks werk niets van voelt? Waar moet je terecht als je rechten niet gerespecteerd worden? Op deze belangrijke vragen formuleert de *National Domestic Workers Movement* (NDWM) in India een passend en noodzakelijk antwoord. Deze beweging heeft een meer dan grote bijdrage geleverd in de uiteindelijke goedkeuring van C-189. En het werk is zeker nog niet af, want nu moeten nationale overheden deze conventie nog goedkeuren ('ratificeren' noemen ze dat) en omzetten in nationale wetgeving. Ook hier is nog een weg te gaan. Maar eens die arbeidswet bestaat, moet ze kunnen toegepast worden. Gelukkig zijn er **in India al verschillende staten waar huisarbeid erkend wordt** en waar een specifieke arbeidswetgeving bestaat. Ben je daarom als huisarbeidster beter beschermd? Ja zeker. Is je concrete arbeidssituatie er dan beter op geworden? Niet noodzakelijk. Rechten worden niet per definitie toegekend en toegepast. Dat beseffen huisarbeidsters maar al te goed. En voor NDWM is het al langer duidelijk: **om je arbeidsrechten te doen gelden, is vakbondswerk noodzakelijk**.

Van beweging naar vakbond

In oktober 2010 werd de **uitbouw van een Indiase vakbond onder de naam NDWU National Domestic Workers Union (NDWU) gelanceerd**. Een stuurgroep werd opgericht om het ganse proces van vakbondsuitbouw op de rails te zetten. In januari 2011 werden concrete plannen gesmeed voor de komende drie jaar, zowel voor de nationale coördinatie als voor de werking in de betrokken staten. Een aantal staten hadden al een vakbondswerking. Zes nieuwe staten zetten hun eerste stappen. Ze zijn overtuigd van het belang van een vakbond voor huisarbeidsters. Hoe de arbeidsters overtuigen van de voordelen van een vakbond, hoe leden werven, hoe het leiderschap versterken en werken aan een stabiele organisatie: dat waren de uitdagingen waarvoor concrete plannen uitgedokterd werden.

In een eerste nationale training in maart kwamen de animatoren van tien staten samen in Hyderabad. Ook de ondertussen aangeduide sleutelfiguren voor de vakbondswerking waren present. De deelnemers werden ondergedompeld in enkele wezenlijke aspecten, nuttig voor hun verder organisatiewerk: concept en functies van een vakbond, historische achtergrond, hoe andere animatoren en verantwoordelijken overtuigen, hoe gemotiveerd blijven bij twijfel en tegenslag? Bedoeling was om per staat een gelijkaardige training op te zetten voor de bewegingsverantwoordelijken, want die zouden later op hun beurt de lokale mensen moeten kunnen vormen.

Vakbondsbad in België

Ondertussen kregen 4 leiders van de NDWM: Christy, Chetan, Lissy en Wanpynhun eind mei de unieke gelegenheid om **zich gedurende een week in het syndicale bad in België onder te dompelen**. Zien, ervaren en deelnemen aan de dagelijkse werking van de nationale en lokale werking van ACV Voeding en Diensten was niet alleen een openbaring, maar ook een echte leerschool. Het is ook deze beroepscentrale die via Wereldsolidariteit middelen aanreikt voor dit syndicaleringsproces in India. Vooral het belang van een stevige ledenwerking, inclusief dienstverlening, en de organisatie van betrokkenheid werden sterk gewaardeerd. Aansluitend trok deze delegatie naar de IAO-conferentie in Genève waar ze de historische goedkeuring van een specifieke conventie voor huisarbeid mee kon forceren (zie ook artikel p. 24-25).

Vakbondshandboek

Met deze enorme boost werd eind september een tweede nationale vorming georganiseerd. Bedoeling was een vormingsmodule uit te werken, die door lokale en regionale leiders in de beweging gebruikt wordt om **het syndicale werk tot in de verste uithoeken van India te promoten en te organiseren**. Na een heel participatief proces en weken werk werd een trainingsmodule gemaakt, klaar voor gebruik bij de tweede reeks vormingsinitiatieven in de tien staten.

Leden stromen toe

Ondertussen bleven de vakbondsverantwoordelijken en animatoren initiatieven nemen om zoveel mogelijk huisarbeidsters bij het vakbondswerk te betrekken. De kracht van de overtuiging deed haar werk. En de acties naar politieke besluitvormers namen toe: petitieacties, postkaarten verzenden, maar ook onderhandelen, memoranda opmaken, belangen vertegenwoordigen, vergaderen, beslissen. Vele arbeidsters leerden zo nieuwe vaardigheden en dat heeft het vertrouwen in de beweging en vooral ook in zichzelf en in de collega's enorm versterkt. Alsof NDWM een extra tandje heeft bijgezet. Een ruwe schatting leert dat **dit eerste jaar 120.335 huisarbeidsters voor het vakbondswerk van NDWU kon warm gemaakt worden**. En zoals het goede vakbondswerking past werden bijna overal vakbondsleiders verkozen of herkozen.

NDWU wil **zo snel mogelijk uitgroeien tot een nationaal erkende vakbond voor huisarbeidsters**. Een steile ambitie, toegegeven. Maar helemaal niet onmogelijk. Daar staan het enthousiasme en de inzet van vele nieuwe vakbondsleid(st)ers mee borg voor.

Jef Van Hecken

KSBSI-Indonesië zet regering onder druk

Ook KSBSI, één van de belangrijkste Indonesische vakbonden, was erbij op die historische IAO-conferentie. Deze dynamische organisatie kent als geen ander het klappen van de zweep als het op nationale en internationale arbeidswetgeving aankomt. En huisarbeidsters zijn een grote groep in het grootste moslimland ter wereld. Cijfers lopen al eens uiteen, maar aangenomen mag worden dat **Indonesië meer dan 10 miljoen huisarbeidsters telt**. Dat is 8,5% van de totale werkende bevolking. 4,5 miljoen daarvan werkt in het buitenland: in Maleisië, Singapore, Hong Kong, het Midden-Oosten, Zuid-Korea, Taiwan, Japan. In eigen land is 30% zelfs nog kind: "drop-outs", omdat de kosten om naar school te gaan te hoog zijn. Koken, wassen en plassen, en babysitten zijn de belangrijkste taken voor huisarbeidsters. Voor KSBSI is de situatie van deze kwetsbare groep arbeiders al langer een doorn in het oog. Maar in 2011 werd met veel enthousiasme een tandje bij gestoken.

Campagne draait op volle toeren

Half mei werd een nationaal seminarie georganiseerd om de IAO-conferentie voor te bereiden. Er werd een werkgroep in de schoot van KSBSI opgericht, die de ratificering en de omzetting in nationale wetgeving moet voorbereiden. Tegelijkertijd wordt er druk gezet op het parlement om de in 2004 verdaagde discussies terug op te pakken. Want huisarbeid en huisarbeidsters worden nog steeds niet in de bestaande arbeidswet opgenomen. **De vakbond neemt de leiding van een netwerk met ngo's en vakbonden om wet 39 uit 2004 grondig aan te pakken en daarin zeker de bescherming van de Indonesische huisarbeidsters overzee op te nemen**. In een breed gedragen campagne wordt ook de man en de vrouw in de straat benaderd om huisarbeid beter te beschermen. Want met de steun van de publieke opinie hoopt KSBSI de politieke besluitvormers, parlementsleden en regering nog meer te overtuigen spoedig een aangepaste regelgeving uit te werken. De militanten en leiders van de vakbond krijgen specifieke vorming en opleiding zodat ze beter vertrouwd geraken met dit dossier en makkelijker contacten kunnen leggen met de betrokken huisarbeidsters. KSBSI waakt erover dat in dit ganse proces naar een betere wetgeving ook de betrokkenen zelf een stem hebben en het woord kunnen voeren. Daarom werden in zeven provincies vergaderingen georganiseerd met deze (migrerende) huisarbeidsters en hun families.

Zal Indonesië snel ratificeren?

Volgens KSBSI wordt 2012 het jaar van de waarheid. De ambitie is Indonesië te laten eindigen als een van de eerste landen die de internationale conventie omzetten in nationale wetgeving. De regering wil de overzeese huisarbeid serieus aan banden leggen, omdat dit de meest kwetsbare groep is. Maar de miljoenen huisarbeidsters in eigen land verwachten dat de regering hen via de bestaande en aangepaste arbeidswetten bescherming bieden. Met de steun van een breed netwerk aan ngo's en vakbonden en met de stuwende kracht van KSBSI is er goede hoop dat deze verwachting kan ingelost worden.

Jef Van Hecken

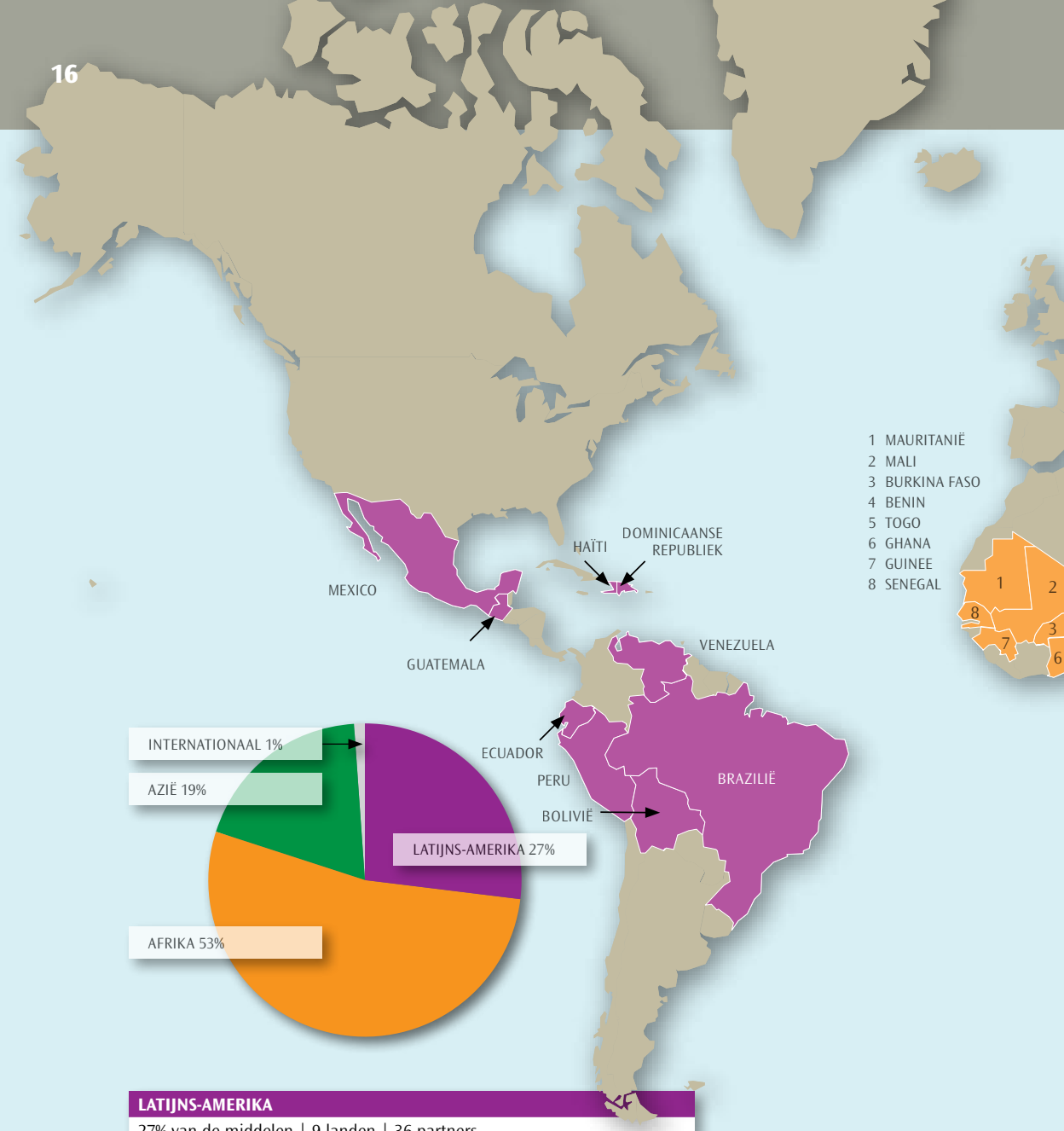

LATIJNS-AMERIKA
27% van de middelen | 9 landen | 36 partners
CENTRAAL-AMERIKA
13% | 4 landen | 15 partners
Dominicaanse Republiek | Guatemala | Haïti | Mexico
ZUID-AMERIKA
11% | 5 landen | 16 partners
Bolivië | Brazilië | Ecuador | Peru | Venezuela
CONTINENTAAL LATIJNS-AMERIKA
3% | 5 partners

IN 2011 STEUNDE WERELDSOLIDARITEIT

AFRIKA
53% van de middelen | 15 landen | 39 partners
CENTRAAL-AFRIKA
17% | 5 landen | 12 partners
Burundi | Congo | Gabon | Kameroen | Rwanda
WEST-AFRIKA
27% | 9 landen | 23 partners
Benin | Burkina Faso | Ghana | Guinee | Mali | Mauritanië | Niger | Senegal | Togo
OOST-AFRIKA
1% | 1 land | 2 partners
Ethiopië
CONTINENTAAL AFRIKA
8% | 2 partners

AZIE
19% van de middelen | 7 landen | 24 partners
ZUID-AZIE
12% | 4 landen | 14 partners
Bangladesh | India | Nepal | Sri Lanka
ZUIDOOST-AZIE
5% | 3 landen | 7 partners
Cambodja | Filipijnen | Indonesië
CONTINENTAAL AZIE
2% | 3 partners

INTERNATIONAAL
1% van de middelen | 2 partners

101 PARTNERS IN 31 LANDEN

Terugblikken op een rijk gevuld jaar doen we met verhalen over realisaties in het Zuiden en acties in het Noorden. Met foto's die soms meer zeggen dan woorden. Maar ook met cijfers. Omdat we dat verplicht zijn aan onze vele donateurs. Om aan te tonen dat Wereldsolidariteit niet lichtzinnig omspringt met de broodnodige giften en subsidies waarop we jaarlijks kunnen rekenen.

Omdat goede rekeningen goede vrienden maken

Er zijn in 2011 68.895 euro meer inkomsten dan uitgaven. Dit overschot wordt toegewezen aan het eigen vermogen en gebruikt Wereldsolidariteit om de werking van onze partnerorganisaties in het Zuiden en onze werking hier te verzekeren, ook wanneer subsidies niet tijdig worden uitbetaald of wanneer bepaalde inkomsten niet gehaald worden. Zo verwachten we in 2012 een licht negatief resultaat en zal Wereldsolidariteit voor een beperkt deel de opgebouwde buffer van het eigen vermogen hiervoor aanspreken.

De inkomsten

In 2011 kwamen de subsidies neer op 62% van de totale inkomsten van Wereldsolidariteit of 4,9 miljoen euro. De federale overheid subsidieert het overgrote deel van het bedrag. Tegenover deze financiële verbintenis van de overheid staan zorgvuldig opgestelde meerjarenprogramma's, waarin we alle activiteiten en resultaten hier en in het Zuiden beschrijven. Bovendien dienen we ook jaarlijks onze rapporten over de behaalde resultaten, de gemaakte kosten en de inzet van de eigen middelen voor te leggen. Ook gemeentes, steden en provincies hebben ons gesteund in 2011, voor een gewaardeerd totaal van 104.756 euro.

Ieder jaar opnieuw gaan we de uitdaging aan om verschillende inkomstenbronnen te hebben en minstens 35 % aan middelen te verzamelen die niet door een overheid gesubsidieerd worden. Zo blijven we financieel gezond en onafhankelijk. **In 2011 ontving Wereldsolidariteit 2.980.136 euro aan eigen middelen, goed voor 37 % van de inkomsten**. Dit totaal aan eigen middelen is samengesteld uit

1. Inkomsten uit **giften en verkoop**: dankzij 847 organisaties, hun leden en werknemers en 3.558 individuele schenkers en families verzamelden we **551.154** euro voor de werking van Wereldsolidariteit in het Zuiden en in het Noorden. Goed voor **18% van de eigen middelen**.
2. **Structurele overeenkomsten** gesloten met 26 partners binnen en buiten de Christelijke Arbeidersbeweging waren samen goed voor **2.428.982 euro** of **82% van de eigen middelen**.
   - Zo heeft Wereldsolidariteit een meerjarenakkoord met 11.11.11. Dat heeft ook een financieel luik. In 2011 ontvingen we een structureel bedrag van 258.153 euro.
   - VDK Spaarbank. CM, ACV, ACW, MOC en andere deelorganisaties. Vakbondscentrales en verbonden. Koepelorganisatie 11.11.11. en het consortium 12.12 Haïti Lavi. Het zijn alle waardige en gewaardeerde partners die samen met ons gaan voor meer wereldsolidariteit.
   - In 2011 ontving Wereldsolidariteit nog een aanzienlijk bedrag van Groep Arco. Deze structurele gift die 17% van de eigen middelen bedraagt, wordt vanaf 2012 niet meer uit-

RESULTATENREKENING WERELDSOLIDARITEIT			
UITGAVEN 2011		**INKOMSTEN 2011**	
zuidwerking	5.674.674,46	subsidies	4.926.613,19
noordwerking	1.254.263,14	structurele overeenkomsten	2.428.982,09
algemeen en financieel beheer	619.169,07	giften en verkoop	551.153,72
fondsenwerving	338.354,52	andere	48.607,32
TOTAAL	**7.886.461,19**		**7.955.356,32**

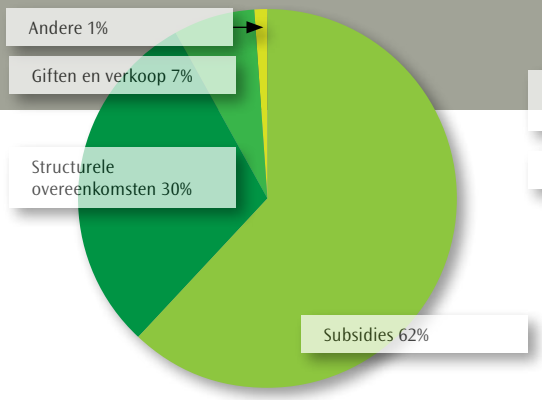

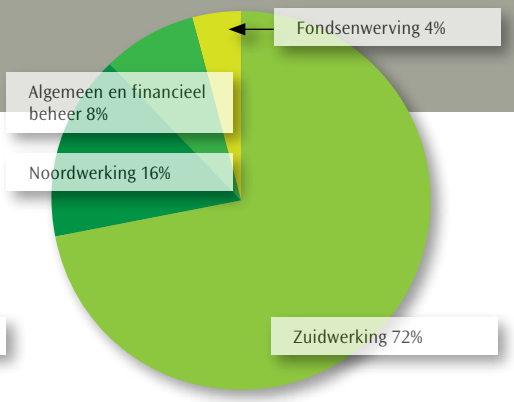

gekeerd. Zo wordt er in 2012, door het wegvallen van de belangrijke structurele giften van Groep Arco, een licht negatief resultaat verwacht en zullen we dus voor een beperkt deel de opgebouwde buffer van het eigen vermogen kunnen aanspreken. Omdat we onze werking in het Zuiden niet willen in het gedrang brengen, is Wereldsolidariteit steeds op zoek naar donateurs die onze visie op ontwikkeling waarderen en willen valoriseren.

De uitgaven

In 2011 waren **72% van de middelen bestemd voor de zuidwerking**. Hiermee konden we 101 partnerorganisaties in 31 landen steunen (zie ook p. 16-17). Via de wereldburgerkranten - waaronder dit jaarverslag - en onze website, willen we onze donateurs graag informeren over de resultaten die we samen met onze partners behalen.

Ook hier in het Noorden heeft Wereldsolidariteit een belangrijke opdracht te vervullen. Niet alleen willen we steeds meer mensen en organisaties informeren en warm maken voor meer solidariteit met het Zuiden. Ook onze plaatselijke politici worden meegenomen in ons verhaal van gezondheidszorg en sociale bescherming zodat zij het Belgische ontwikkelingsbeleid beïnvloeden en de efficiëntie ervan bewaken. **Deze noordwerking vertegenwoordigt 16% van de uitgaven**.

Voor **algemeen en financieel beheer en voor fondsenwerving** gebruikten we in 2011 **12 %** van de middelen. Noodzakelijke middelen om kwaliteitsvol werk te leveren, eigen middelen te verzamelen en onze donateurs te betrekken bij onze werking hier en in het Zuiden.

Transparantie

Wereldsolidariteit doet, samen met vele andere ngo's een beroep op de vrijgevigheid van mensen en organisaties. Rechtstreeks via giften, fondsenwervende producten en structurele overeenkomsten. Onrechtstreeks via subsidies van federale en lokale overheden. We doen dit omdat we - samen met jullie - geloven dat we zo sociale onrechtvaardigheden uit de wereld kunnen helpen.
Omdat je als donateur recht hebt te weten wat Wereldsolidariteit met jouw geld doet, publiceren we onze activiteiten en cijfers van de balans en resultatenrekening. In dit jaarverslag, maar ook - meer gedetailleerd - op **www.wereldsolidariteit.be** en op **www.ngo-openboek.be** en **www.filantropie.be**.

Het voorbije jaar kreeg Wereldsolidariteit opnieuw een goede score van de **Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving**, kortweg VEF. Dit is een zelforganisatie van fondsenwervende organisaties die een eigen deontologische code respecteren. Een interne commissie waakt jaarlijks over de doorzichtigheid van de rekeningen en de ethisch correcte besteding van de giften. Ook de wijze waarop de organisatie aan fondsenwerving doet wordt beoordeeld.
Als wereldburger kan u erop rekenen dat Wereldsolidariteit omzichtig omspringt met uw geld. Efficiënt samenwerken met partners in het Zuiden die het verschil maken voor duizenden mensen, dat is van levensbelang.

Wij bedanken al onze donateurs voor hun vertrouwen en financiële steun.

Nancy Govaerts

De kracht van bewegingen samen

Samenwerken loont, dat blijkt duidelijk uit het rapport dat het HIVA (Hoger Instituut van de Arbeid) schreef in 2011 over het synergieproject van de partnerorganisaties van Wereldsolidariteit in de Dominicaanse Republiek. Drie organisaties slaan de handen in elkaar en kiezen doelbewust voor synergie. En daar hebben ze goede redenen voor. Zo maken ze dankbaar gebruik van mekaars specifieke expertise, kunnen ze het dienstverlenend aanbod voor de eigen leden uitbreiden, en last but not least: verhogen ze hun slagkracht in de samenleving.

CASC is met zijn 200.000 leden de grootste vakbondskoepel in de Dominicaanse Republiek en verdedigt de syndicale belangen van werknemers uit de formele maar ook uit de informele economie. In 2011 dwongen de vakbondscentrales een loonsverhoging af, met als indirect gevolg een versterking van de hele Dominicaanse vakbondsbeweging.

Amussol is een sociale zekerheidskas die werknemers uit de informele sector aansluit bij de bestaande sociale zekerheid. Maar liefst 56% van de actieve bevolking is informeel aan het werk, dwz zonder enig contract of sociale bescherming.

Mosctha verdedigt de rechten van de meer dan 1 miljoen Haïtiaanse migranten die een betere toekomst zoeken in buurland, de Dominicaanse Republiek.

Samenwerken: troef voor organisaties èn achterban

Concrete voorbeelden zeggen alles. Zo is er de lokale Mosctha-groep van 45 huisarbeidsters die

via Mosctha de weg vonden naar Amussol waar hun hele familie kon aansluiten bij de sociale zekerheidskas. Heel recent richtte deze groep zelf een vakbond van huisarbeidsters op, daarin worden ze dan weer verder begeleid door CASC… **Het pakket van dienstverlening dat deze organisaties gezamenlijk kunnen aanbieden is erg groot**: rechtshulp voor migranten, kredietverlening, verzekering, gezondheidszorg… Met andere woorden: mensen worden er verder geholpen, wellicht één van de factoren die de stijgende ledenaantallen verklaren. Maar ook op het meer operationele terrein worden deuren en ramen open gegooid. Het vormingsbod wordt opengesteld voor mekaars militanten en technische en administratieve know-how wordt uitgewisseld. Zo ondersteunde Mosctha de vakbond bij het schrijven van een EU-project.

Opbouw van sterke tegenmacht

Opnieuw een voorbeeld ter illustratie. In 2011 voerden de 3 organisaties een grootscheepse campagne zodat de overheid van de Dominicaanse Republiek mee de IAO-conventie 189 inzake huisarbeid in Genève zou goedkeuren, wat ook gebeurde.
Nadien mobiliseerden ze samen 25.000 vrouwen om deze conventie te laten ratificeren door hun eigen regering. Zoals in de meeste landen zal dit nog volgehouden acties ter opvolging vragen.
Door zowel op nationaal als op internationaal niveau gemeenschappelijke standpunten in te nemen voor de meest kwetsbare groepen slagen zij erin **hun actieradius te vergroten** en hebben ze een **grote geloofwaardigheid** opgebouwd bij overheidsdiensten en beleidsmakers.

Ook over de grenzen heen

Het mooiste verhaal van waartoe **bewegingen samen** in staat zijn, is de spontane solidariteit die op gang kwam na de aardbeving die in 2010 buurland Haïti trof. Zeer snel na de ramp trokken honderden vrijwilligers, verplegend personeel

en dokters, richting Port-au-Prince, ondersteund door de mobiele klinieken van Mosctha en de voedselkonvooien die CASC organiseerde. Door deze goed gestructureerde samenwerking, ook met de partnerorganisaties in Haïti zelf, kon de hulp zeer vlug en doeltreffend georganiseerd worden.

Tenslotte lezen we in het rapport waarom dit synergieproject zo succesvol is: de organisaties zijn geen concurrenten maar **werken complementair**, ze zijn **zelf overtuigd** van het belang van synergie, en er is **vertrouwen** tussen de leiding van de bewegingen.

In ieder geval: voor wie op zoek is naar wegen om ook in de christelijke arbeidersbeweging in Vlaanderen meer synergie te bewerkstelligen, kan dit concrete verhaal zeker inspireren.

Annemie Janssens

Bolivia, meten is weten

In Bolivia werkt Wereldsolidariteit samen met 4 sociale bewegingen rond arbeidsrechten, sociale bescherming en jobcreatie: met vakbond Crisol, jongerenorganisatie Casa Waki, vrouwenorganisatie Gregoria Apaza en de ngo Sentec. In 2011 voerden ze een onderzoek met het oog op een gezamenlijke actie rond toegang tot gezondheidszorg.

Een voorstellingsrondje

De vakbondskoepel **Crisol** verenigt zo'n 800.000 arbeiders, en richt zich vooral naar de werknemers in de informele economie, in de landbouw, maar ook naar loontrekkenden, gepensioneerden, vrouwen en kinderen. De vakbond vecht voor arbeidsrechten, sociale bescherming en jobcreatie via coöperatieven. Daarnaast organiseert Crisol ook sensibiliseringscampagnes en vorming, o.a. in het kader van preventieve gezondheidszorg.

De vrouwenorganisatie **Gregoria Apaza** is gespecialiseerd in de sociale, culturele en economische rechten van de vrouw. Zo doen ze o.m. aan preventie van intrafamiliaal geweld en bieden ze juridische bijstand aan vrouwen en jongeren die in gewelddadige omgeving leven. Daarnaast ijveren ze voor de participatie van vrouwen en jongeren in sociale organisaties en de politiek. Ook organiseren ze activiteiten voor moeders om hen aan een job en een waardig inkomen te helpen.

Casa Waki leidt jongeren op en begeleidt hen bij het opstarten van een eigen zaak of een collectieve micro-onderneming, met het oog op een waardige job.

De **ngo Sentec**, actief in de mijnbouwzone op de Altiplano, promoot een integrale gezondheidszorg, waarbij traditionele en alternatieve geneeskunde samengaan.

Het onderzoek

De organisaties werken alle vier voor werknemers uit de informele sector, die geen enkele sociale bescherming hebben. Tijdens het opstellen van het langetermijnprogramma van Wereldsolidariteit voor 2011-2013 kwamen ze zelf tot die vaststelling. Toen ontstond ook het **plan om een initiatief te nemen rond toegang tot de gezondheidszorg** voor ambachtslui en marktkramers. Eerst werd een onderzoek opgezet over toegang tot de gezondheidszorg in El Alto en de hoofdstad La Paz. De onderzoeksmethode was heel participatief en democratisch. Vakbondsleiders en werknemers werkten mee aan de voorbereiding en de organisatie ervan. Kwestie van hen alvast te betrekken bij het zoeken naar oplossingen voor gezondheidsproblemen. Dankzij de enquête, die werd afgenomen bij 400 ambachtslieden en marktkramers, werden gegevens verzameld over het sociale en economische profiel van die arbeid(st)ers, hun levensomstandigheden en gezinssituatie. Ook medische gegevens over ziektes en de vaccinatiegraad kwamen in een database terecht. Ten slotte werd er gekeken naar de aanwezigheid van gezondheidsdiensten. En of mensen bereid zijn een financiële bijdrage te leveren om hun gezondheid te verbeteren.

Lessen

Eén van de sleutels tot succes van een samenwerking is dat al **de spelers hun expertise kunnen inbrengen en hierin complementair zijn**. Crisol staat sterk binnen de verschillende beroepsgroepen, Gregoria Apaza beschikt over veel expertise inzake gender, Casa Waki heeft ervaring met jongeren en Sentec met gezondheid. Belangrijk is ook het **ownership van de organisaties**. En bij elke samenwerking moet je voldoende tijd nemen om sterker te worden. Gedurende heel het proces heeft Wereldsolidariteit er op gelet niet 'in de plaats' van de sociale bewegingen te treden.

De toekomst

Nu het onderzoek is afgerond zal in 2012 gekeken worden naar een concrete actie die de toegang tot de gezondheidszorg bevordert. Hierbij zal er wellicht samengewerkt worden met nog andere spelers en netwerken. Wordt dus vervolgd.

Didier Petre

Eindelijk gerechtigheid voor huispersoneel

Elk jaar in juni verzamelen vertegenwoordigers van vakbonden, werkgevers en regeringen van de 183 lidstaten van de Internationale Arbeidsorganisatie in Genève om er te werken aan internationale arbeidsvraagstukken. In 2010 en 2011 stond het thema "waardig werk voor huispersoneel" op het menu van de conferentie. ACV-CSC en Wereldsolidariteit waren er telkens bij, in het goede gezelschap van vertegenwoordigers van de National Domestic Workers Movement, de KAJ Peru en de Confédération Nigerienne du Travail (CNT Niger).

Het voorgerecht

In 2010 verkregen we dat de leden van de "commissie huisarbeid" zich bereid verklaarden om huisarbeid te reglementeren met **een nieuwe internationale IAO-conventie, aangevuld met een aanbeveling**. Dergelijke conventies van de IAO hebben een bindend karakter eens ze door landen geratificeerd worden.

Het hoofdgerecht

In juni 2011 schuiven overheden, werkgevers en vakbonden opnieuw aan tafel, ditmaal om te onderhandelen over de inhoud van het "voorstel tot conventie en aanbeveling". Tijdens de onderhandelingen over de honderden amende-

© Shaison P. Ouseph

menten die ingediend worden, vallen we van de ene verbazing in de andere. India, Bangladesh, de Golfstaten – landen die in 2010 de frontale aanval inzetten tegen de bindende conventie, werken een jaar later constructief mee om een consensus te vinden. De Europese Unie echter slaat een belabberd figuur: de 27 lidstaten doen er alles aan om de tekst op verschillende punten af te zwakken. Maar **voor ons lobbywerk vinden we gelukkig steun bij een progressief blok van landen uit Latijns-Amerika (Brazilië, Argentinië, Chili,...) en Afrika (Zuid-Afrika, Namibië,...)**. De onderhandelingen geven mooi de vernieuwde krachtverhoudingen in de wereld weer: het "oude continent" is niet meer dé standaard en heeft dus niet meer de autoriteit om de rest van de wereld, vooral het zuidelijke halfrond, de les te spellen.

Het dessert

Donderdag 16 juni 2011 wordt een historische dag voor de meer dan 300 miljoen huisarbeidsters wereldwijd: tijdens de plenaire zitting van de Internationale arbeidsconferentie wordt met een overweldigende meerderheid Conventie 189 goedgekeurd, met 396 stemmen voor, 16 onthoudingen en 63 stemmen tegen.

Met dit sterk staaltje internationale regelgeving wordt eindelijk afgerekend met de stille onzichtbaarheid van huisarbeid. De conventie erkent huisarbeid als werk en bevat de verplichting om aan huisarbeidsters de basisrechten te garanderen van wat wij een arbeidsovereenkomst zouden noemen: vrijheid van vereniging, recht op collectieve onderhandelingen, een minimumloon, sociale zekerheid en moederschapsbescherming, een vrije dag per week, jaarlijkse vakantie enz. En verder ook dat de nationale arbeidsinspecties moeten aangepast worden zodat er ook controles komen op de arbeidsomstandigheden van huisarbeidsters, ook al gebeurt dat werk in privéwoningen. En in de aanbeveling worden overheden opgeroepen om eindelijk werk te maken van een effectieve bescherming van huispersoneel in diplomatieke posten.

© ACV

De pousse-café

Het werk is natuurlijk niet af op 16 juni 2011, integendeel. Alle IAO-lidstaten worden nu gevraagd om die Conventie 189 ter goedkeuring voor te leggen aan hun parlement. Op 7 oktober, ter gelegenheid van de "Werelddag voor Waardig Werk", zet de Belgische waardig werk coalitie die ratificatie hoog op de agenda van de Belgische Regering. Met succes: **de ratificatie wordt ingeschreven in het regeerakkoord van de Regering Di Rupo-1**. Bovendien wordt een "Commissie goede praktijken" opgezet, met vertegenwoordigers van de vakbonden, het Ministerie van Werk en het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Deze commissie krijgt het unieke mandaat om te bemiddelen in conflicten tussen diplomatiek personeel en hun huispersoneel. In de volgende jaren zullen WS en ACV-CSC, in samenwerking met hun partners, blijven pleiten voor een spoedige ratificatie van de Conventie 189 opdat de arbeidsrechten van huispersoneel ook in de praktijk gerespecteerd worden.

Bart Verstraeten

Op weg naar een universele ziekteverzekering ?

Toen in 1995 de eerste mutualiteiten ontstonden in Afrika, wekten ze maar weinig interesse bij de overheid. Sinds enkele jaren echter spelen verschillende landen met de idee om een ziekteverzekering uit te bouwen die iedereen toegang moet geven tot kwalitatieve en betaalbare zorgen; m.a.w een universele ziekteverzekering. Een zeer nobele doelstelling die maar gerealiseerd kan worden door een uiterst efficiënte organisatie van middelen en mensen. En welke plaats krijgen de bestaande mutualiteiten in dit verhaal?

In december 2011 brachten Wereldsolidariteit, CM en haar regionale verbonden, in samenwerking met het platform van Belgische promotoren van mutualiteiten, kortweg MASMUT, hun **partners uit 8 Afrikaanse landen[1] samen in Benin** om na te denken over de plaats en rol van de mutualiteiten in een universele ziekteverzekering. Zij kwamen tot de volgende conclusies:

- **De kracht van de baobab zit in zijn wortels**. De mutualistische beweging in Afrika heeft er alle belang bij om zich eerst sterk lokaal te verankeren: het geeft haar een draagvlak om de rechten van haar leden effectief af te dwingen bij de zorgverstrekkers en de overheden.
- **Alleen ga je sneller, maar samen loop je verder**. Meer en meer werken mutualiteiten ontstaan vanuit verschillende projecten samen, om sterker te staan ten aanzien van de gezondheidsverstrekkers en de overheid. Zo bestaan ondertussen vele verbonden en platformen van mutualiteiten, op lokaal en zelfs nationaal niveau, die samen lobbyen voor de erkenning van de mutualiteiten en hun bijdrage tot de uitbouw van een universele ziekteverzekering.
- **Bouwen op de sterktes van eenieder**. Iedereen heeft recht op goede en betaalbare gezondheidszorgen. De overheid is dus verplicht om een beleid uit te werken en de middelen vrij te maken opdat dit recht geen dode letter blijft. Maar de overheid staat daarin niet alleen. Aan de ene kant moeten de zorgverstrekkers de nodige middelen krijgen om een degelijke zorgverlening mogelijk te maken. De mutualiteiten, aan de andere kant, sensibiliseren hun leden opdat ze zich tijdig laten verzorgen, dat ze kwalitatieve zorgen krijgen tegen betaalbare prijzen en dat de zorgverstrekkers daarvoor vergoed worden. Als de overheid het institutionele en reglementaire kader schept waarin ook de zorgverstrekkers en mutualiteiten hun rol ten volle kunnen spelen, leidt deze dynamiek tot een win-win situatie voor iedereen.

Er werd ook hevig gedebatteerd over de vraag **welke rol mutualiteiten kunnen opnemen in een universele ziekteverzekering**. De vergelijking van de situatie in de 8 vertegenwoordigde landen toonde aan dat volgende opties op tafel liggen, met telkens een extra verantwoordelijkheid.

De mutualiteiten:

1. **Sensibiliseren de lokale bevolking:** zij proberen de mensen te overtuigen om zich aan te sluiten bij de universele ziekteverzekering, die

1. Benin, Burkina Faso, Burundi, Guinee, Mali, DR Congo, Senegal, Togo.

voor het overige volledig beheerd wordt door de overheid.

2. **Innen de bijdragen van de lokale bevolking en storten deze** dan door naar de overheidsinstantie die belast is met het beheer van de ziekteverzekering. De mutualiteiten zelf hebben geen vat op wat er met de bijdragen gebeurt.
3. **Worden medebeheerders van ziekteverzekering i.s.m. overheid:** in dit schema wordt de mutualiteit een echte speler van belang in de ziekteverzekering. Ze kan de stem van haar leden echt laten horen, ze is mede-verantwoordelijk voor het goede beheer van de fondsen (opgehaalde bijdragen) en kan ook de zorgverstrekkers ter verantwoording roepen als die hun verplichtingen niet nakomen.
4. **Verzorgen ook nog aanvullende diensten voor hun leden:** het gaat dan om alfabetisering, vorming, voorlichting en zelfs toegang tot microkredieten (i.s.m. gespecialiseerde instellingen).

Het zal niet verbazen dat de deelnemers bij voorkeur **zowel de ziekteverzekering willen mee beheren als aanvullende diensten willen verschaffen** omdat ze beide functies ook vandaag de dag vervullen, zij het op een verschillende schaal.

Op het terrein

De zaken evolueren. In **Mali** wordt de UTM bevoegd voor de uitbouw en het beheer van de ziekteverzekering voor mensen uit de informele economie en de landbouw in 3 pilootzones. De nationale overheid beloofde hiervoor de nodige middelen, al blijft het afwachten of de overgangsregering na de staatsgreep van 22 maart 2012 deze belofte zal nakomen. In Burkina Faso kreeg onze partner RAMS de middelen om de toegang van de allerarmsten (les indigents) tot een ziekteverzekering te organiseren. De overheid in **Burkina Faso** wil in een 2de fase de mutualiteiten ook de ziekteverzekering mee laten beheren. In **Benin** leek alles er op te wijzen dat de mutualiteiten enkel bevoegd zouden worden voor sensibilisering en eventueel de inning van bijdragen. Maar tijdens het continentale seminarie ontmoetten we de Minister van Volksgezondheid, die aangaf dat de regering nog steeds bereid is om over de rol van de mutualiteiten te onderhandelen. In **Burundi** tenslotte, speelt de overheid met de idee om zelf een soort verzekeringskaart in het leven te roepen: de mutualiteiten vragen dus dat zij dit mee mogen beheren, maar voorlopig wordt dat verzoek niet ingewilligd.

Tegelijkertijd dringt MASMUT er bij de **Belgische ontwikkelingssamenwerking** (DGD en BTC) op aan dat die laatste de mutualiteiten in partnerlanden structureel betrekt bij de uitbouw van het nationale gezondheidsbeleid. Want politieke wil heb je aan beide kanten nodig.

Bart Verstraeten

Dodelijke jeans

Werknemers die jeans zandstralen, lopen onaanvaardbare gezondheidsrisico's. Op 21 en 23 maart 2011 voerden 8 organisaties van de Schone Kleren Campagne, waaronder Wereldsolidariteit, actie in Antwerpen, Brugge, Diest, Gent en Hasselt. De actievoerders bezochten ruim 100 winkels van 35 jeansmerken en modeketens met een zandloper als symbool en de vraag om onmiddellijk te stoppen met zandstralen van jeans.

Zandstralen van jeans

Jaarlijks kopen Belgen maar liefst 10 miljoen jeansbroeken. Gebleekte jeans die er versleten uitziet, is al een tijdje in de mode. Als een jeansbroek gestikt is, ondergaat ze 3 à 10 wasbeurten en verschillende droge behandelingen om ze verder af te werken. Eén van die behandelingen is zandstralen. Deze techniek wordt gebruikt om de jeansbroek een versleten uitzicht te geven. Zandstralen van jeans verschilt van andere eindbewerkingen zoals 'stonewashing' omdat zandstralen toelaat slechts bepaalde delen van de jeans af te bleken. Zonder voldoende beschermingsmaatregelen kan zandstralen stoflong of silicose veroorzaken, een ongeneselijke ziekte. Het probleem is dat de productie van jeans via uitbesteding en onderaanneming gebeurt in landen als Turkije, Bangladesh of Argentinië en in ondernemingen waar de gezondheid van werknemers nauwelijks beschermd wordt. **In Turkije zijn 46 werknemers gestorven aan stoflong en honderden zijn ongeneeslijk ziek**. Kleding aantrekken die mensenlevens gekost heeft… zelfs de meest genadeloze fashionista zou niet in de verleiding komen.

Actie en reactie

Het is moeilijk om als consument met 100% zekerheid te zien of een jeans al dan niet gezandstraald is. De Schone Kleren Campagne vraagt daarom aan jeansmerken en modeketens **onmiddellijk te stoppen met zandstralen van jeans**.

De Schone Kleren Campagne vraagt de bedrijven ook:

1. een formeel **beleidsstandpunt** over het stoppen met zandstralen van jeans **bekend te maken**
2. ervoor te zorgen dat hun bedrijfsbeleid i.v.m. het stoppen van zandstralen van jeans doorheen de toeleveringsketen **nageleefd** wordt en **gecontroleerd** wordt via degelijke monitoring procedures en in samenwerking met lokale vakbonden en ngo's
3. na te gaan welke werknemers betrokken waren bij het zandstralen van jeans en bij hen **een medisch onderzoek** te laten doen
4. ervoor te zorgen dat werknemers die aangetast zijn door silicose dringend de **nodige medische zorgen** krijgen en een **financiële vergoeding** voor de schade die ze door deze ziekte opliepen
5. erop toe te zien dat de werknemers die werkten als zandstraler een **nieuwe job** aangeboden krijgen **of herscholing** indien nodig
6. Om preventief een **risico-analyse** te doen **bij nieuwe productiemethoden**

Een groot aantal modeketens en jeansmerken heeft onder druk van consumentenacties en mediabelangstelling **publiek aangekondigd dat het zandstralen van jeans verboden is** in zijn toeleveringsketen. Schone Kleren heeft de standpunten van verschillende bedrijven op een rijtje gezet. Je kan ze bekijken op **www.schonekleren.be**.

Nog werk aan de winkel

Een nieuw onderzoek van begin 2012 van de internationale Schone Kleren Campagne onthult dat in **bedrijven in Bangladesh** die produceren voor bekende modeketens en jeansmerken **nog steeds jeans gezandstraald** wordt in voor de arbeiders precaire omstandigheden, ondanks het bestaande verbod. Eén fabriekseigenaar verklaarde dat het onmogelijk is om de ontwerpen van de modeketens of jeansmerken te realiseren zonder het gebruik van zandstralen vanwege de korte leveringstermijnen. En anderen verklaren dat het zandstralen 's nachts gebeurt om te vermijden dat inspecteurs het kunnen vaststellen en op die manier omzeilen ze het verbod.

De werknemers die geïnterviewd werden, hoesten voortdurend en hebben ademhalingsmoeilijkheden. Ze gebruiken oude machines en moeten tot 12 uur per dag weken in stoffige en slecht verluchte lokalen, zonder voldoende beschermingsmiddelen. Verder vermeldt het rapport het gebrek aan medische verzorging voor de werknemers en de moeilijkheden die ze ondervinden om een adequate diagnose te laten stellen en een aangepaste behandeling te vinden. Dit heeft o.a. te maken met het feit dat medische experten weinig of niet vertrouwd zijn met de gevolgen van zandstralen van jeans.

De internationale Schone Kleren Campagne doet nu een beroep op de modeketens en merken om meer maatregelen te nemen om het zandstralen te stoppen. Dit kan inhouden dat contracten met ondernemingen waar er machinaal of manueel gezandstraald wordt, stopgezet worden, of dat er nieuwe ontwerpen gemaakt worden. **Hoe dan ook is samenwerken met lokale vakbonden en arbeidsrechtenorganisaties essentieel om het verbod op zandstralen te doen naleven.**

Frieda De Koninck

Frieda De Koninck zette zich de afgelopen 16 jaren met hart en ziel in voor de Schone Kleren Campagne. Ze besloot onlangs om vanaf september 2012 een andere uitdaging aan te gaan. Bedankt voor je enthousiaste inzet, Frieda! We zullen je missen…

Zuiderse sferen in CM-regio Mechelen-Turnhout

In 2011 hadden we aan CM - met onze campagne 'Kom op voor gezondheid wereldwijd" - een sterke partner. In de regio Mechelen-Turnhout mag deze samenwerking gerust een succes worden genoemd. Dit onder meer dankzij de inzet van **Hugo Vermeulen**, directielid CM en **Bert Spapens**, educatief medewerker Beweging CM. Wereldsolidariteit Mechelen bracht de heren een bezoekje.

Hoe goed kenden jullie Wereldsolidariteit vóór de campagne?

Hugo: Ik werk sinds 1981 bij CM en werd al geconfronteerd met Wereldsolidariteit. Binnen CM was het al jaren de traditie om tijdens de Algemene Vergadering de Lentecampagne één keer per jaar een plaats te geven. Meestal werd hier dan een actie aan gekoppeld. Na jaren zoeken naar een stuurgroeplid ben ik sinds 2011 lid geworden van de stuurgroep Wereldsolidariteit in Mechelen.

Bert: Ik moet eerlijk toegeven dat Wereldsolidariteit wat vaag voor me was. Pas sinds ik 2 jaar geleden educatief medewerker Beweging werd, leerde ik Wereldsolidariteit echt kennen.

Wat motiveert je om achter Wereldsolidariteit te staan?

Bert: De manier van werken rond ontwikkelingssamenwerking kan zonder schroom als belangrijk worden gezien. Het lijkt me evident dat het oprichten van mutualiteiten ginder, het verenigen van mensen, een bijzondere meerwaarde heeft. Zij doen ginder wat wij hier pakweg 100 jaar geleden deden.

Kent het personeel van CM Wereldsolidariteit nu ook?

Hugo: Het liefdadigheidsprincipe overstijgen lijkt een groot probleem. Terwijl de essentie niet die betutteling is, maar juist het sterker en weerbaarder van mensen maken. De campagne van Wereld-

Bert Spapens, educatief medewerker Beweging, CM Mechelen-Turnhout

Hugo Vermeulen, directielid CM Mechelen-Turnhout, sinds 2011 lid van de stuurgroep Wereldsolidariteit in Mechelen.

solidariteit had een positieve boodschap en dat is juist de kracht. Voor CM was dit thema de uitgelezen kans om die koppeling te maken tussen onze mutualiteit en de partners in het Zuiden.

Hoe zien jullie de samenwerking tussen Wereldsolidariteit en CM in de toekomst?

Hugo: Het lijkt duidelijk dat we die link met het Zuiden wensen te behouden. De eigen medewerkers warm maken is een begin. We zien hen op lange termijn als ambassadeurs van Wereldsolidariteit naar de leden, onze vrijwilligers en hun eigen netwerk. Dit vraagt tijd en kan niet met een campagne van 2 jaar. Belang van continuïteit rond dit WS-verhaal is een voorwaarde. We hebben nog een heel netwerk van CM achter ons: denken we maar aan de apothekers.[1] We zijn nog lang niet uitgezongen.

Bert: De tweejaarlijkse campagne was hiervoor een sterkte. Twee jaren na elkaar met dezelfde campagne naar buiten komen en acties voor het personeel organiseren maakt hen alert. Langs de andere kant bij de vrijwilligers merken we een terughoudendheid om 2 jaar na elkaar met dezelfde boodschap de straat op te gaan.

Hugo, je was gastheer voor 2 mensen uit Bolivia tijdens de Internationale Week. Wat is er je bijgebleven van de gesprekken met hen?

Hugo: De belangstelling was wederzijds groot. In principe zijn sociale organisaties over heel de wereld met dezelfde dingen bezig zijn, namelijk het basisgeluk van elke persoon centraal stellen. Het klinkt een beetje als onze CM-slogan, maar daar komt het op neer. Anderzijds zijn er enorme verschillen over de wereld om te kunnen werken aan dat basisgeluk. We kunnen in twee richtingen veel van elkaar leren.

Bert: Wat heb je dan concreet van hen geleerd?

Hugo: De zorg voor de familie, het belang van het gewone dagdagelijkse,… samenhorigheid en solidariteit leven daar als een vanzelfsprekendheid. Wat zij tekort hebben, hebben wij teveel en omgekeerd. Ik merkte bovendien op dat hun beeld over de Westerse maatschappij te idealistisch is. Ze zien vooral wat wij allemaal 'hebben' maar de prijs die we ervoor betalen in een prestatiegerichte, individualistische maatschappij zien zij niet.

Op de jaarmarkt in Bonheiden op 5 november 2011 werd een fruitshake georganiseerd aan de CM-stand

Welke boodschap geven jullie graag nog mee aan onze achterban?

Hugo: Probeer vooral op alle mogelijke manieren te zoeken naar samenwerking. Er liggen kansen over de organisatiegrenzen heen. Grijp die!

Bert: De boodschap van Wereldsolidariteit is er één waar niemand zich kan tegen verzetten. We helpen mensen gestructureerd aan de basisrechten te sleutelen binnen de grenzen van hun land. Deze open boodschap is een ongelooflijke troef.

Hugo en Bert, wij danken jullie voor de kansen die Wereldsolidariteit krijgt binnen CM regio Mechelen – Turnhout.

Marlise Beckers

1. Door de gedrevenheid van Hugo en Bert kwam de campagne van Wereldsolidariteit aan bod in alle apotheken van De Lindeboom (een 60-tal, voornamelijk in de provincie Antwerpen gelegen)

Jarig? Huwelijksfeest? Geboorte? Een andere reden om te feesten? En verwacht je dat vrienden of familie jou zeker een cadeau willen geven?

Dan hebben wij een cadeautip !

Vraag je gasten het budget dat ze zouden besteden aan een geschenk geheel of gedeeltelijk te storten op rekening van Wereldsolidariteit en geef zo een cadeau aan mensen in het Zuiden. Op die manier krijgt jouw feest een extra dimensie.

Wat doet Wereldsolidariteit met dat geld? Enkele inspirerende voorbeelden:

Voor 12 euro geef je iemand voedselzekerheid in Afrika: met dat bedrag kan een boer zich aansluiten bij een graanbank. Zo krijgt hij een eerlijke prijs voor zijn graan, en kan hij in tijden van droogte terugvallen op de opgeslagen graanreserve.

Voor 45 euro geef je een jonge vrouw in Azië een opleiding tot gezondheidswerker. Zo overleven meer baby's de bevalling en hun eerste levensjaar.

Voor 65 euro geef je een werknemer op de bloemen- of fruitplantages van Latijns-Amerika beschermende kledij. Zo zijn ze niet langer blootgesteld aan pesticiden en andere chemische middelen.

Meer info? Kijk op www.wereldsolidariteit.be/steun-ons/cadeau of neem contact op met Nancy Govaerts via nancy.govaerts@wsm.be of op 02/246.36.86.